

Roksolana NAZARCHUK

PhD (Philology)

Senior Lecturer at the Department of Applied Linguistics

Lviv Polytechnic National University

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0482-2883>

e-mail: roksolana.z.nazarchuk@lpnu.ua

REFERENTIALLY SPECIALISED VERBAL PREDICATES OF THE UKRAINIAN, POLISH, AND ENGLISH LANGUAGES: FUNCTIONAL DIMENSION

Based on dictionaries and corpora of texts of the Ukrainian, Polish, and English languages the research focused on object relations of referentially specialised verbal predicates. A set of theoretical issues related to the study of the concept of verbal predicate and the knowledge of the role of the object in the structure of expression at the present stage of linguistics development is generalised. It is shown that the relevance of the paper is determined by its connection with the fundamental problem of interaction of paradigmatics and syntagmatics of language units, and is due to the lack of comprehensive semantic-functional studies of relations of verbal predicates with their objects based on the Ukrainian, Polish, and English languages separately, as well as in the contrastive aspect.

The verbal predicates of Ukrainian, Polish, and English are characterised according to reference-taxonomic classes of the names of objects, each of which represents one or another physical property of the substance. It was determined that the most represented group was fluidity (29,5 % in the Ukrainian language, 24,1 % in the Polish, 23 % in the English of the total number of units), the least verbal predicates form the gaseousness group (2,6 %, 5,5 %, 4,6 %). It is observed that the functional correlation of referentially specialised verbs with the names of their objects is quite broad; it can be both general and maximally determined, so within the studied predicates, the following groups of verbs were distinguished: 1) verbs of non-specific specialisation, generally reflecting a particular physical characteristic of the substance; 2) verbs of absolute specialisation, reflecting the only possible type of the substance; 3) verbs of doublet specialisation, the semantics of which is a characteristic of the substance. It is shown that certain functional-onomasiological groups of verbs, reflectively disposed to the materiality of the object in all its manifestations, do not constitute a rigid organisation.

Keywords: verbal predicate, object, referential specialisation, functional-onomasiological group, the Ukrainian/Polish/English language.

The application of onoma- and semasiological approaches to the lexical structure of language is associated with significant progress in the creation of ideographic dictionaries, the structuring of the vocabulary into groups, subgroups, etc. of different

volume and nature and the establishment of relations between them, the analysis of the specifics of the system-structural organisation of the vocabulary – the understanding of diverse semantic relations between individual lexemes and classes of lexemes. Modern linguistics shifts the focus to functioning and moves from the question «how?» to the consideration of the problem «why?»: for what, for which result there are linguistic elements, constructions, etc., and thus changes the priorities in the approach from statics to dynamics. The study of the functional aspect of linguistic phenomena becomes relevant, taking into account the communicative needs of a speaker, his/her active role in the act of lexical nomination. In the context of these problems, a special place is occupied by the processing of functional-onomasiological typology of lexical units – typology of nominative means of the active language system, which should help to understand the mechanisms of communicative interaction of selected classes in the process of construction of the speaker's statement.

The study aims to establish the features of object relations of referentially specialised verbal predicates of the Ukrainian, Polish and English languages (referentially specialised verbal predicates mean verbal predicates with specialised object semes), namely, to identify and analyse functional-onomasiological groups of referentially specialised verbal predicates. The actual material was collected using the method of end-to-end sampling from dictionaries, as well as using data of text corpora (corpus-based approach). The scientific novelty is determined by the material and aspects of its studying and stems from the lack of comprehensive semantic and functional studies of verbal predicates with their objects based on the Ukrainian, Polish, and English languages separately and in contrast.

The existing linguistic concepts often include considering verb-object relations in the semantic-syntactic aspect: noun groups are distinguished by the types of case relations (semantic roles), valence fillings, and the number and content of arguments. At the present stage, the problems of role grammar and frame semantics, modified under the influence of the new trends in research paradigms and increasingly sophisticated natural language processing methods, are gaining practical application for text analysis and linguodidactics¹.

The functional-onomasiological (dynamic-reflective) approach to language phenomena, which is leading in this study, allows us to interpret an object as a semantic, lexical-semantic category in the valence structure of the verb. The selected functional-onomasiological groups as a union of units, functionally and reflectively mutually coordinated, do not have the classical field principle of construction typical for lexical-semantic groups and lexical-semantic fields, which implies the presence of a pronounced core and vast periphery; for functional-onomasiological groups, the units of which are onomasiologically homogeneous, the «equal-plane type of organisation» is inherent².

The functional correlation of referentially specialised verbs with the names of their objects is quite broad; it can be both general and maximally determined, so within the studied predicates, it is appropriate to distinguish the following groups of verbs:

¹ See: Zahnitko A. P., Zahnitko N.H. Semantychni roli v slovianskomu prostomu rechenni: iierarkhiia ahensa, obiekta, instrumenta. *Filolohichni Studii*. 2015. Vol. 13. P. 84.

² Batsevich F. Funktsionalno-otrazhatelnoe izuchenie leksiki (na materiale russkogo glagola). Lviv: LDU, 1992. P. 51.

Verbs of non-specific specialisation, generally reflecting a particular physical characteristic of the substance:

1) fluidity (46 units/29,5 % in the Ukrainian language, 35 units/24,1 % in the Polish, 35 units/23 % in the English): *випаровувати, лити, цідити; odparowywać, pić, cedzić; drink, drip, drain: Тоді старий зін'явся на ноги і, хапаючись руками за куці, поплився до річки і довго хлебтав із неї воду [GRAC]; Гаряче проміння, як найтонші розпечені голки, проходило під шкіру, випаровувало з нас вологу, палило тканини і нерви [GRAC]; Kiedyś powiedziałem, że jest ona jak pęknięty dzban, do którego wlewamy wodę i ta woda wycieka [NKJP]; W XIV wieku studnia należała do dominikanów, później wodę czerpał z niej browar [NKJP]; What is more, the mouth of the pouch faces backwards so that when the female digs with her forelegs, the earth flies safely past her young as they steadily imbibe their milk within her pouch [BNC]; My master manoeuvred himself round, using his hand to scoop out the icy water, shouting at me to pole faster [BNC];*

2) solidity (38 units/24,4 % in the Ukrainian language, 38 units/26,2 % in the Polish, 33 units/21,7 % in the English): *довбати, лунати, колоти; krajać, rozłupać, rąbać; chisel, crash, abrade: Весну в місті несуть не ластівки, а бендюжники, що з благословення комгоспу починають довбати на вулицях злеглий сніг, вантажити його на санки й вивозити геть, де він може танути без шкоди для міського добробуту [GRAC]; А над усім музика: ірже десь лоша, лунко хтось клепає косу, гуде далі в степу машина, робітниками густо оточена [GRAC]; Niech pan sobie teraz wyobrazi, że to jest ostry miecz, pan ma tylko gołe ręce, a ja chcę panu cięciem z góry rozłupać czaszkę na dwie połówki [NKJP]; Leżałem skulony na łóżku i patrzyłem, jak Anna zalewa rumianek wrzątkiem i kroi chleb [NKJP]; Chop the onion, garlic, carrot and celery and put into a casserole with the soya beans [BNC]; The extra cost is worthwhile, for you can then perforate a bundle of sheets at once [BNC];*

3) gaseousness (4 units/2,6 % in the Ukrainian language, 8 units/5,5 % in the Polish, 7 units/4,6 % in the English): *вдихати, сапати, дмухати; wdychać, sapać, wentylować; aerate, blow, inhale: Завелось щось на горищі, дмухає сажею по хаті, дмухає по сінях, їсти вимагає, та щоб чогось доброго, бо на голові й миску розіб'є [GRAC]; Він їхав битим шляхом, де з обох боків зеленілися-рунилися молоді пари, і жадібними грудима вдихав в себе вільне повітря, пив золоте сонце [GRAC]; W dolnej części umieszcza się zwykle środek suszący, który pochłania szybko wilgoć dostającą się z powietrza do wnętrza eksykatora w momencie jego otwarcia (np. silikażel, bezwodny chlorek wapnia, bezwodny siarczan magnezu) [NKJP]; Szatynka też się przedstawia, Kociak przytrzymuje jeszcze przez chwilę jej rękę w swojej, przepaszam, nie dosłyszałem, Jolanta czy Joanna, nachyla się do niej, wykorzystuje pretekst, zbliża się trochę bardziej, niż powinien, wciąga w nozdrza powietrze, po prostu obwąchuje ją [NKJP]; There was a pewter tray with hairpins and the little yellow pads her grandmother wore to puff out her hair, her coral and amber beads, a china pot with dead-white face powder in it and a silver-topped bottle of lavender water [BNC]; she saw Mike in the pit ... attaching a cluster to one of a line of cows, when she slapped the flank of that cow, and shut her eyes to inhale the air loaded with the smell of blood-warm milk, udderwash and cow breath, she was utterly content in the conviction of her seamless permanence [BNC];*

4) flowability, fineness, powderiness (17 units/10,9 % in the Ukrainian language, 16 units/11 % in the Polish, 12 units/7,9 % in the English): *трусити, прусунати,*

обвівату; żwirować, rozproszyc, kurzyć; gravel, dust, scatter: Він стає насеред хати, виймає батіг із-за ременя і починає обтринувати сніг, стукаючи при тім об землю чобітьми [GRAC]; Все це я проти того веду, щоб Санчова оповідь про те, як Дульсінея переточувала і перевіювала збіжжя, не бентежила нікого: якщо вона явилась мені перелицьована, чи ж дивина, що знекрашена постала вона й перед ним [GRAC]; Pojechałam nad słynny wulkan Popo niedaleko Cuernavaca, gdzie kazala rozszypać swoje prochy [NKJP]; Wystarczy ziarna zbóż i kasz rozdrobnić tłuczkiem (do rozgniataania ziemniaków), nie obniża to ich walorów smakowych [NKJP]; 'Excuse me, Chief', he fawned and used the handkerchief to flick away the ash [BNC]; If you scatter seed on the ground you will build up a substantial clientele of birds such as chaffinches which do not readily come to hanging food and birdtables [BNC];

5) viscosity (14 units/9 % in the Ukrainian language, 14 units/9,7 % in the Polish, 15 units/9,9 % in the English): *ліпнути, мазати, валькувати; lepić, smarować, gipsować; clam, daub, balm: Вони стали маючими лодьми, а старий плекав свою городовину та пчоли і літив горшки, збираючи за се всіляке добро, яке сейчас по рівній пайці ділив між діти [GRAC]; Неважко, звичайно, було знайти на камінні й придатні місця для походів, битв і для спорудження фортець, мури яких ліпили з мулу [GRAC]; Schlebialo mi również to, że ojciec częstował mnie wszystkim na równi z panem Piotrowskim, pozwalał mi samodzielnie słodzić herbatę i smarować chleb masłem [NKJP]; Wielu działkowiczów wapnuje teraz glebę [NKJP]; Visitors often smear the mud on their bodies [BNC]; She heard her stupid phrase clunk but she hurried on, trying to plaster over his wound [BNC];*

6) elasticity, flexibility (10 units/6,4 % in the Ukrainian language, 7 units/4,8 % in the Polish, 13 units/8,6% in the English): *вити, спутувати, скручувати; pleść, owijać, bandażować; twist, band, convolute: Із прядива почав сукати нитки й хоч не були вони такі міцні, як у мотузярів, та все ж таки прив'язав ними до дрючка велику мушлю, яку знайшов кілька днів тому [GRAC]; Циркульники і діди лікували поранених, витягували їм шилом кулі, зашпинували кров і бинтували рани чистими полотнами [GRAC]; Jako mieszkaniec Novigradu będą handlował, plótl koszyki z wikliny, zebrał lub kradł, jako jeden z was będą robił to, co zwykle robi jeden z was [NKJP]; Są białe jak sznury grubej bawełny, którą zwija na kłębek jakaś babcia, ogromnie wiekowa [NKJP]; Roll out the dough on a floured surface to a 5 mm in thickness and stamp or cut out festive shapes [BNC]; Mrs Sugar used to curl her hair with rags and take snuff, and every Saturday she had a bet on the horses [BNC];*

7) softness (7 units/4,5 % in the Ukrainian language, 6 units/4,1 % in the Polish, 7 units/4,6 % in the English): *м'яти, розминати, розкачувати (тісто); gnieść, masować, miesić; malax, knead, mash: Вона поволі жмакала папірця й задумано дивилась на схід, що саме тепер розгорявся, і все ж бачила, як унизу неспокійно тупцявся Афонасопуло [GRAC]; Замісивши тісто, Мотря запалила в печі і збудила діда Омелька з Орісею розкачувати тісто на бублики [GRAC]; Coś tam miesza w garnku, coś przestawia na fajerkach, podkłada szczapy pod kuchnię, gniecie ciasto na kluski, narzekając, że wciąż te gary i gary, za co ją tak Pan Bóg skarał, żeby nawet na spacer w niedzielę wyjść nie mogła [NKJP]; Miesiła ciasto na chleb, ale w jakiejś takiej dzieży jak pół izby, że nie było się gdzie pomieścić, tylkośmy pod ścianami stali [NKJP]; Lightly knead the dough on a floured surface, working in the candied peel, raisins and*

sultanas [BNC]; *Boil the potato without salt, mash it smooth with the rest of the oil, combine the two mixtures, stir again until quite free from lumps, add the juice of half a lemon and a scrap of cayenne pepper* [BNC];

8) fluidity and gaseousness (11 units/7,1 % in the Ukrainian language, 9 units/6,2 % in the Polish, 10 units/6,6 % in the English): *качати, насичувати, розбавляти; rozrabiać, absorbować, rozpylać; absorb, cleave, compress: Кофеїн, можливо, і не надто корисний для вас, але, як і вправи, він прискорює серцебиття і насичує мозок киснем, тож горнятко кави справді допоможе зосередитися під час навчання* [GRAC]; *Майстрів, котрі розбавляли напій водою, чекала сувора кара на вибір: бути втопленим у бочці з продуктом власного виробу або ж пити, поки її смерть забере очманілого* [GRAC]; *Przy innym klasztorze, którego część murów zniszczył czas, w południowy upał robotnik rozrabia w wiadrze beton* [NKJP]; *Para wodna nasycy powietrze mikroskopijnymi cząsteczkami wody w okresie letnim lub drobnymi kryształkami lodu w okresie zimowym* [NKJP]; *The best prevention is to boil or filter water, and eat only well-cooked food* [NKJP]; *His face is going red as his heart struggles to pump blood down arteries blocked off by the ropes* [NKJP];

9) features of the external shape (5 units/3,2 % in the Ukrainian language, 6 units/4,1 % in the Polish, 9 units/5,9 % in the English): *котити, пришиплювати, прибивати; toczyć, przypinać, przyszpilać; pierce, roll, pin: Щоб хоронити себе від ворожих куль, треба котити поперед себе вози, навантажені мішками з піском* [GRAC]; *Чудова, кучерява, чорноока панночка пришила нижніми білими руками Володькові значок* [GRAC]; *Zwlekał czas pewien, wiódł spojrzeniem po zamkniętych oknach, a potem zawracał chyłkiem i toczył wóz dalej* [NKJP]; *Panna Kobylińska (która spełniała tutaj także rolę nauczycielki niższego stopnia) przyszpiliłi wam do gorsecików kokardy i przypnie sztylciki* [NKJP]; *Then suddenly he turned towards her, eyes blazing, lifted it, and she felt its point pierce the skin of her forehead, and the sudden spurt of blood gushing into her eyes* [BNC]; *To make the arms, roll several small balls of icing, each about the size of an olive, and flatten them to 5mm (inch) thickness* [BNC];

10) weight features (4 units/2,6 % in the Ukrainian language, 6 units/4,1 % in the Polish, 11 units/7,2 % in the English): *буксирувати, волокати, тягти; zdmuchiwać, ciągnąć, dźwigać; tow, heave, lug: Вінт носився з нею, наче з найбільшим скарбом, здував з неї пилінки і був готовий виконати будь-яку її забаганку* [GRAC]; *А у вільні хвилини, що їх було тепер небагато, ішов він до каменярні, набирив повен вантаж каміння і волік його без нічийої допомоги на місце, де мав стати вітряк* [GRAC]; *Usiąść na jakiejś kamiennej ławce, pisać i zdmuchiwać z papieru małe pajęczki, uparte mrówki i zielone pchły drzewne* [NKJP]; *Zaroilo się teraz od cywilnych Niemców, za którymi tragarze dźwigali ogromne walizy* [NKJP]; *This weakens the leaf's connection to the tree so much that even a light breeze can blow it off* [BNC]; *He reached out with his foot to drag the lunch bag towards him* [BNC].

Verbs of absolute specialisation, reflecting the only possible type of the substance:

1) water – *брати: Повчанський задоволено кивнув йому і повів братів Крушинських, Стаха і Владека в балку за садом, до старого колодязя, де взимку напували худобу і брали воду, бо в хуртовину дівчата боялися ходити на річку* [GRAC]; *гардувати: Гардувати у ставку воду* [GRAC]; *пом'якшувати: На водопровідних станціях воду з високою твердістю пом'якшують, пропускаючи крізь цеолітові або пермутитові*

фільтру [GRAC]; *brać*: Z tej studni brali wodę do pożaru, ale się nie dało ugasić [NKJP]; *zmiękczać*: Fosforany zmiękczają wodę, ułatwiają pranie, potem spływają do rzek i wód powierzchniowych, powodując nadmierny wzrost glonów i mikroorganizmów [NKJP]; *bail*: A few strategic blows with a hammer will achieve this without shattering the whole thing, but it's prudent to first bail out as much water as possible from the trap [BNC]; *carbonate*: To carbonate the water ... just chuck in the extra CO₂ [BNC]; *draw*: You can draw water out, you can put water in, and the level never ever changes [BNC]; 2) soil – *скородити*: Якщо на площі намічають сіяні ранні орбінонасінневі культури (цибуля, морква, петрушка), то скородять ґрунт граблями для того, аби розпушити його тільки на 1–2 см, бо при глибшому обробітку він пересихатиме відповідно на більшу глибину [GRAC]; *шарувати*: Заставляють мене оце м'ять коноплі, грядки шарувать, а мені хочеться щось інше робить [GRAC]; *spulchniać*: Mężczyźni oczyszczali teren z drzew i krzewów oraz spulchniali glebę, przygotowując pole do sadzenia kukurydzy, fasoli, dyni [NKJP]; *gracować*: Ogrrodnicy gracowali dróżki w parku i w ogrodzie, przeglądali rabatki z kwiatami, szukając w nich zabłąkanych chwastów [NKJP]; *dig*: The most common type used by gardeners is drawn through the earth by rotors that dig the soil and it takes practice to get the knack of using it [BNC]; *hoe*: General Chen Chung Kwei and his men helping peasants hoe the fields in 1971; 3) metal – *карбувати*: Коли я приїхала до Опішні, вміла карбувати на металі, вирізувати, різьбити, малювати [GRAC]; *шабрувати, клепати*: Ще б пак – тут тобі і коваль гне підкову (роздуває міхи і клепле м'який метал), і гончар демонструє своє вміння (яксь мить – і вже сміється до глядачів крутим боком свіженький глечик), ліворуч – картини, праворуч – вишиванки, попереду – солом'яні капелюхи, позаду д ляльки-мотанки, плетені кошики, постолі, дерев'яні ложки, глиняні чашки, мідні миски... [GRAC]; *sztychować*: Służący zapalił kilka woskowych świec, wziął dwie karty wizytowe z wypisanymi nazwiskami przybyłych, a ozdobione cudnymi winietami, które sztychował na miedzi najmodniejszy w Krakowie artysta – i oddalił się [NKJP]; *klepać*: Uczył nas kosić trawę, ostrzyć kosę i – rzecz najtrudniejsza – klepać kosę na «babce», czyli metalowym grubym gwoździu, takim, jakiego używa się do mocowania szyn na podkładach [NKJP]; *cyzelować*: Jeden z mistrzów sztuki medalierskiej tamtego okresu – Pisanello – najpierw odlewał swoje słynne medale, a potem starannie je cyzelował [NKJP]; W tej chwili wciąż cyzeluję ważącą 1,5 tony bryłę, wydobywam anhydryt (gips bezwodny), który przyroda ukształtowała [NKJP]; *alloy*: In practical applications it has been found advantageous to alloy base metals one with another [BNC]; *chase, assay*: This antibody, which neutralises TNF cytotoxicity on L929 cells and blocks TNF induced MHC class I expression has been given therapeutically to humans suffering from septic shock, and is used to assay TNF by enzyme linked immunosorbent assay [BNC]; 4) stone – *гранувати*: Корпорації художників і вправних ремісників Афін відливали чудові статуї з бронзи, вирізьблювали образи богів і героїв з мармуру, карбували золото, гранували дорогоцінні камені, виточували вироби із слонової кістки [GRAC]; *розщербенювати; drobić; broach, carve*: At the sculpture class she expressed a wish to carve in hard stone [BNC]; 5) wood – *стругати*: Молоді хлопці копають ями, носять землю, пісок, стругають дерево, палять вогні, – і сухий хмиз палав на двох вогнях, а хлопці ще та ще підносять великі купи, а уста їх не закриваються, а очі не перестають шукати дівочих очей [GRAC]; *тесати*: Тихо

заходять сьогодні до нашого двору люди, майстри тешуть під повіткою дубового хреста; а батько стоїть без картуза серед двору – руки спустив додолу; в його чубі заплуталося сіно, вітер хоче висмикнути, а сінина метляється, аж до густої брови дістає, але батько не хоче допомогти вітрові – не підіймаються руки [GRAC]; *heblować*: *Heblowałem deskę wyjątkowo długo, w ramach małego sabotażu* [NKJP]; *ciosać*: *Działzia Linsrum ciosał spokojnie kolki do podwiązywania pomidorów* [NKJP]; *boast, cord, plane*: *Now plane away surplus wood, finishing with a drum sander; working only with the run of the grain* [BNC]; *hew*: *No one thought the speaker should have added that they would not hew wood for Lord Salisbury* [BNC]; 6) *loam* – *тинькувати*: *Баба Одарка місила глину, буцім заходжувалася серед зими тинькувати хату, а ще – старатливо молилася, нашіптуючи перед іконами довжелезні й сльозливі молитви* [GRAC]; *шмарувати*: *Нарешті рибальській комендант витяг з рюкзака велику руду бляшанку, зняв з неї кришку і заходився шмарувати нас густим смердючим маслом, від якого ми заблищали, наче копчені оселедці* [GRAC]; *tynkować*: *Wyjaśnili, że przecież niedługo będzie remont całej łazienki i nie ma sensu tynkować ścian* [NKJP]; *smarować*: *Obed przed ucieczką pokazał, że należy smarować osie grubo tłuszczem baranin* [NKJP]; *beat, batter*; 7) *rock* – *бурити*: *Потім бурять породу, закладають тонни амоналу і висаджують її в повітря* [GRAC]; *borować*: *Jesuita dostał plan techniczny, jak i gdzie borować otwory w murach Synagogi dla założenia ładunków wybuchowych* [NKJP]; *wiercić*: *Amerykanie wiercą w ziemi głębokie otwory w pokładach iltów, które pęcznieją w zetknięciu z wodą jeszcze bardziej niż sól* [NKJP]; *buck, drill*: *Then we'd reassemble it, a steel tower twenty storeys high, and drill another hole in the hard red soil of Madagascar* [BNC]; *bore*: *Pershing II, which dives steeply onto its target rather than hitting it in a shallow trajectory can carry a special 'earth-penetrator' warhead that will bore through soil to attack underground bunkers*.

Verbs of doublet specialisation, the semantics of which is a characteristic of the substance (in the special literature they are sometimes called verbs with incorporated arguments³): *alcohol* – *спиртувати*: *Наташа готувала іхтіологічну колекцію – засушувала рибок та рачків, хоч насправді їх треба було спиртувати у тих розчинах, які пішли на дно разом з мотоботом* [GRAC]; *wax* – *воскувати*: *Ще хлопцем я не мив машини, якщо помічав найменшу подряпину, і, лише усунувши дефект, воскував і полірував поверхню* [GRAC]; *oil* – *нідолювати*, *cement* – *цементувати*: *Потім свердловину «обсаджують» трубами діаметром 720 міліметрів, а простір між стінками свердловини і трубами цементують* [GRAC]; *balsam* – *balsamować*: *I tam właśnie, w poniedziałek, 5 kwietnia, w pokoju dla artystów, za sceną i organami, mjr dr Wiktor Kaliciński (ten sam, który dwa lata wcześniej balsamował w Belwederze ciało i serce Józefa Piłsudskiego) dobył z ciała Szymanowskiego jego serce...* [NKJP]; *żwir* – *żliwować*: *Gmina żwirowała tę drogę 4 razy* [NKJP]; *wosk* – *woskować*: *To zaczarowana jazda, więc kocham Zarebę prawie tak jak Andzię i Olgę, choć widuję go tylko przed świętami, bo wówczas zdejmuję się dywan i wiórkuje, i woskuje parkiety* [NKJP]; *cynk* – *cynkować*, *cement* – *cementować*: *Dla podniesienia stanu wód i zakładania żeremi, bobry często budują tamy na rzece z powalonych kłód drzew i krzewów i cementują je mulem* [NKJP]; *blood* – *to blood*: *The Hearts manager is happy with the quality of players coming through*

³ Baker M. *Lexical categories: verbs, nouns and adjectives*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. P. 142–144.

the ranks, but will only blood them when he feels the moment is right [BNC], *asphalt – to asphalt, brandy – to brandy, sand – to sand: The line is steeply graded and the locomotive' Joan' had problems with slipping wheels early in the journey, getting stuck for a while until the crew could sand the rails by hand* [BNC]; *flour – to flour: Working with one dough ball at a time, flatten it into a disk and flour it on both sides* [BNC].

Verbal predicates of doublet specialisation denote not so many actions as the objects of action. Their semantics contain all the accompanying arguments and, therefore, do not require deployment in the syntagma. Such verbal predicates are an effective form of sign formation, especially in English, through semantic transposition or conversion.

Certain functional-onomasiological groups of verbs, reflectively disposed to the object's materiality in all its manifestations, do not constitute a rigid organisation; there are many transient cases, and we observe semantic interaction. For example: softness and shape (even/uneven) – *жмакати, м'яти*; solidity and fragility – *fissure, flaw*; shape (sharp) and contact with another body – *колоти, різати; indent, prick*; viscosity and stickiness – *ліпити, клеїти; gleim, cleam*.

Thus, the intersection of a verb and the object occurs within a deep structure of the predicate, where there are places for objects of certain semantics, and denotative orientation, and this is confirmed by the patterns of the functional orientation of verbal predicates on certain characteristics of their objects.

The distinguishing of the corpus of verbal functional-onomasiological groups in full will help to solve many problems of communicative linguistics related to semantic and reflective features of a sentence.

ABBREVIATIONS

BNC – British National Corpus. URL: <https://www.english-corpora.org/bnc> (Last accessed: 10.05.2022).

GRAC – Генеральний регіонально анотований корпус української мови (ГРАК) / М. Шведова, Р. фон Вальденфельс, С. Яригін т. ін. Київ, Львів, Єна, 2017–2021. URL: <http://www.uacorporus.org/Kyiv/ua> (Last accessed: 10.05.2022).

NKJP – Narodowy Korpus Języka Polskiego. URL: <http://www.nkjp.pl> (Last accessed: 10.05.2022).

REFERENCES

Baker, C. F. (2012). FrameNet, current collaborations and future goals. *Language Resources & Evaluation*, 46, 269–286 [in English].

Baker, M. (2003). *Lexical categories: verbs, nouns and adjectives*. Cambridge: Cambridge University Press [in English].

Batsevich, F. (1992). *Funktsyonalno-otrazhatelnoie izucheniie leksiki (na materiale russkogo glagola)* [Functional and reflective study of vocabulary (based on the Russian verb)]. Lviv: LDU [in Russian].

Dowty, D. R. (2000). 'The garden swarms with bees' and fallacy of 'argument alternation'. In Y. Ravin, C. Leacock (Eds.), *Theoretical and Computational Approaches* (pp. 111–128). Oxford: Oxford University Press [in English].

Fillmore, Ch. J., & Baker, C. F. (2009). A frames approach to semantic analysis. In B. Heine, H. Narrog (Eds.), *The Oxford Handbook of Linguistic Analysis* (pp. 313–340). Oxford: Oxford University Press [in English].

Grimshaw, J. (1990). *Argument structure*. Cambridge, MA: The MIT Press [in English].

Levin, B. (2015). Semantics and pragmatics of argument alternations. *Annual Review of Linguistics*, 1, 63–83 [in English].

Levin, B., & Rappaport Hovav, M. (2005). *Argument realization*. Cambridge: Cambridge University Press [in English].

Van Valin, R. D. (2014). Role and reference grammar. In A. Carnie, Y. Sato, D. Siddiqi (Eds.), *Routledge Handbook of Syntax* (pp. 579–603). London; New York: Routledge [in English].

Zahnitko, A. P., & Zahnitko, N. H. (2015). Semantychni roli v slovianskomu prostomu rechenni: hierarkhiia ahensa, obiekta, instrumenta [Semantic roles in a Slavic simple sentence: hierarchy of agent, object, instrument]. *Filolohichni Studii*, 13, 84–97. Retrieved from <http://journal.kdpu.edu.ua/filstd/article/viewFile/1707/1335> [in Ukrainian].

Роксолана НАЗАРЧУК

кандидат філологічних наук

*старший викладач кафедри прикладної лінгвістики
Національного університету «Львівська політехніка»*

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0482-2883>

e-mail: roksolana.z.nazarchuk@lpnu.ua

РЕФЕРЕНТНО СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ДІЄСЛІВНІ ПРЕДИКАТИ УКРАЇНСЬКОЇ, ПОЛЬСЬКОЇ, АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ: ФУНКЦІЙНИЙ ВИМІР

На матеріалі словників і корпусів текстів української, польської, англійської мов здійснено дослідження, присвячене об'єктивним зв'язкам референтно спеціалізованих дієслівних предикатів. Узагальнено комплекс теоретичних питань, пов'язаних із вивченням поняття дієслівного предиката й пізнанням ролі об'єкта у структурі висловлення на сучасному етапі розвитку лінгвістики. Показано, що актуальність розвідки визначена її пов'язаністю з фундаментальною проблемою взаємодії парадигматики та синтагматики мовних одиниць, а також зумовлена відсутністю комплексних семантико-функційних досліджень зв'язків дієслівних предикатів із їхніми об'єктами на матеріалі української, польської, англійської мов окремо, а також у зіставному аспекті.

Характеризовано дієслівні предикати української, польської, англійської мов відповідно до референтно-таксономічних класів імен об'єктів, кожен із яких представляє ту чи ту фізичну властивість речовини. Визначено, що найбільш представленою виявилася група «родинність» (29,5 % в українській мові, 24,1 % в польській, 23 % в англійській від загальної кількості одиниць), найменше дієслівних предикатів формує групу «газоподібність» (2,6 %, 5,5 %, 4,6 %). Простежено, що функційна співвіднесеність референтно спеціалізованих дієслів з іменами їхніх об'єктів доволі широка; вона

може бути як загальною, так і максимально детермінованою, тому в межах досліджуваних предикатів виокремлено такі групи дієслів: 1) неконкретизованої спеціалізації, що загально відображають певну фізичну характеристику субстанції; 2) абсолютної спеціалізації, що відображають єдино можливий вид субстанції; 3) дублетної спеціалізації, семантика яких і є характеристикою субстанції. Показано, що виокремлені функційно-ономасіологічні групи дієслів, відображально налаштовані на «речовинність» об'єкта у всіх її виявах, не становлять жорсткої організації.

Ключові слова: дієслівний предикат, об'єкт, референтна спеціалізація, функційно-ономасіологічна група, українська/польська/англійська мова.